مژووی براڕەست؛ مژوویەکی بزرە.. دیمانەی هەمەن عەلی لەگەڵ مام عیسا سەودین

عیسا سەودین: «پەم وایە بەشێکی گرنگ لە مژووی براڕەست بە ویژدانەوە نەنووسراوەتەوە»

عیسا سەودین، نووسەر و تەمارکەری بیرەوەرییەکانی براڕەست، لە گوندی بانەی ناوچەی خواکوک لەدایک بووە. ژیانی بە کێچ و ئاوارەیی، خوێندن و کارکردن تێپەڕیوە؛ سەرەتا لە کوردستان و دواتر لە ویلایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا.

لە منداڵیدا وەک فەقێ دەستی بە خوێندن کردووە، بەڵام نەیتوانیوە تەواوی بکات. لە ساڵانی هەشتاکاندا، دوای ئاوەی ژەمی بەعس گوندنشینانی ڕاگواست، لەگەڵ خێزانەکەی چووەتە ناوچەی دەگەڵە و لەوێ بەوانامەی پەلی شەشی سەرەتایی وەرگرتووە.

دوای کۆچەوەکەی ساڵی ١٩٩١، لەگەڵ خێزانەکەی ڕووی لە باکووری کوردستان کردووە و لەوێ فێری نووسینی کوردی بە ئەلفوبێی لاتینی بووە. پاشان، لە چوارچێوەی بەرنامەی نیشتەجێکردنەوەی پەنابەراندا، گوازراوەتەوە بە ئەمریکا.

لە ئەمریکا بەشداریی لە بەرنامەکانی فێربوونی زمانی ئینگلیزی و خۆگونجاندن لەگەڵ کەمەگەی نوێدا کردووە و بە خێرایی فێری زمانەکە بووە، بەڵام بەهۆی بەرپرسیارێتیی خێزان و بەخێوکردنی شەش منداڵەوە، نەیتوانیوە درێژە بە خوێندن بدات.

دواتر ڕووی لە خوێندنی پیشەیی کردووە و بەوانامە و مەهارەتی لەخوێنی بارهەڵگری قورس و ترەلەی وەرگرتووە. زیاتر لە دە ساڵ لەو پیشەیەدا کاری کردووە و کەمپانیای تایبەتی خۆشی دامەزراندووە.

ئێستا خانەنشینە و بەشێک لە کاتەکانی لەگەڵ خێزانەکەی بە گەشتوگوزار و شاخەوانی بەسەر دەبات. هاوکات، بەردەوامە لە نووسینەوەی بیرەوەرییەکانی منداڵی و ڕووداوە مژوویییەکانی ناوچەی

برادەست.

عیسا سەودین پێی وایە بەشێک لە مژووی برادەست و ئەزموونی خەڵکی ئاسایی ئەو ناوچەیە بە تەواوی تۆمار نەکراون، بۆیە هەوە دەدات بە نووسینەوەی بیرەوەرییەکانی خۆی و ئەو گەنجانەوانەی لە نەوەکانی پێش خۆی بیستوونی، بەشێک لەو مژووە بپارێزێت. لە نووسینەکانیدا باسی ناکۆکییەکانی نێوان هێزە سیاسی و خەڵکییەکانی ناوچەکە، ئاوارەیی و هەوداوە خوێناویيەکانی سااڵنی شەستەکان دەکات و دەڵێت لە منداڵیدا شایەدی تۆپباران و گیانلەدەستدانی خەڵکی ناوچەکە بووە.

ئەم دیمانەیە بیرەوەری و بەچوونەکانی مام عیسا سەودین لەبارەی هەندێک لە هەوداوە مژووییەکانی برادەست دەخاتەروو. بەشێک لە زانیارییەکان لەسەر ئەزموونی ژیاستەوخۆی خۆی و بەشێکی دیکەیان لەسەر گەنجانەوەی کەسانی دیکە بنیات نراون. ئەو بانگەشە مژووییانەی جێی مشتومڕن، لەاڵیەن ئامادەکارەی دیمانەکەوە بە شێوەیەکی سەربەخۆ پشتڕاست نەکراونەتەوە.

مژوو و بیرەوەرییەکانی برادەست

هەمەن: مام عیسا، سااڵنێکی زۆر خەریکی نووسینەوەی مژوو و بیرەوەرییەکانی برادەستیت. چی وای لە کردیت کە ئەو هەوداوانە تۆمار بکەیت؟ مەبەستت پاراستنی مژوو لە لەبیرچوونەوە، یان دەتەوێت نەوەکانی داهاتووش لەو ئەزموونانە وانە وەربگرن؟

مام عیسا: ڕاستییەکەی، ماوەیەکی زۆر بوو بیرم لەم بابەتە دەکردەوە و چاوەڕێ بووم نووسەرێک هەوداوەکانی ئەو دەڤەرە وەک خۆیان و بە ڕایەنگری تۆمار بکات، بەاڵم کەسم نەبینی بە ڕاستگۆیی دەست بداتە نووسینەوەی ناکۆکییە خەڵکی و بنەماڵەیی و شەخایەتییەکانی ئەو ناوچەیە.

من خۆم بە نووسەر نەدەزانی و نیازیشم نەبوو ئەو هەوداوانە بنووسمەوە، بەاڵم کە بینیم کەس ئەم ئەرکە ناگرێتە ئەستۆ، خۆم بە ناچار زانی. هەستم کرد ئەرکێکی ئەخلاقی و پەیوستە لەسەرم، کە لانیکەم بەشێک لەو هەوداوانە بە نەوەی ئەمڕۆ بگەمەوە و نەهێشتم ئەو ڕاستیانە بە هەڵە و بە پێچەوانەوە بگێڕنەوە گوێی ئەو کەسانەی شارەزای ئەو هەوداوانە نین.

بە بۆچوونی من، دوای گەنجانەوەی مەلا مستەفا بارزانی لە یەکێتیی سۆڤیەتەوە لە ساڵی ١٩٥٨، بەشێکی زۆر لە هەوناکبیران و کەسایەتییە

سیاسییەکانی کوردستان پشتیوانییان لە هەڵوێستەکانی ئەو کرد. لە دیدی منەوە، ئەم بووە هۆی ئەوەی هەندێک لەو خەڵک و هەزانەی لەگەڵ ئەو هەزانەدا نەبوون، بە دژی کوردایەتی ناوزەد بکرێن. پەم وایە خەڵکی برادەستیش بەهۆی ئەو ناکۆکییە مێژوویییانەوە هووبووی ناڕەوایی بوونەتەوە و لە گەڵانەوە باوەکانی مێژوودا جێ بە بڕشەک لە ئەزموون و ئازارەکانیان نەکراوەتەوە.

هەمەن: مام عیسا، لە نووسینەکانتدا ئاماژەت بە ناکۆکییە مێژوویییەکانی نێوان بارزان و هەندێک لە خەڵک و بنەماڵەکانی برادەست کردووە. بۆچی ئەو سەرچاوە و گەڵانەوانەی پشت پێ بەستوون، هەڵکار و پاشخانی ئەو ناکۆکییانە چی بوون؟

مام عیسا: بۆچی ئەوەی بەم گەڕاوەتەوە و ئەو زانیارییانەی لە کەسانی شارەزای ئەو سەردەم وەرمگرتوون، ناکۆکییەکان پەیوەندییان بە دەسەڵات و بڕژەوەندییەکانەوە هەبووە، بەتایبەتی لە نێوان شێخ ڕەشید لەلانی و شێخ ئەحمەد بارزانی. بۆچی ئەو گەڵانەوانە، شێخ ئەحمەد بارزانی دەستپێشخەری ناکۆکییەکان بووە.

وەک بەم گەڕاوەتەوە، ناکۆکییەکان لە پاییزی ساڵی ١٩٢٩دا توندتر بوونەتەوە، ئەویش دوای ئەوەی چوار چەکدار بە سەرپەرشتیی مەلا لەتیفی هاتبوونە گوندی بانەی خواکوک و داوای «شانەیی»یان کردبوو، واتە دەیەکی داهاتی جوتیاران. جوتیارانی گوند پێشتر زەکات و سەرفیترەی خەیان ناردبووە خانەقای شێخ ڕەشید لەلانی، بەیە، وەک بەم باس کراوە، توانای ئەویان نەبوو دەیەکەکی دیکەش بدەنە لایەنەکی تر.

لە گەڵانەوەکەدا هاتووە کە نێردراوەکان هەڕەشەیان لە جوتیاران کردبوو و داوایان لە کردبوون دەیەکەکە بدەن. جوتیارانیش ئەو چوار کەسەیان بە نانی نیوەڕۆ بانگهێشتی ماڵی شەمەد کردبوو و، وەک دەگێڕنەوە، کاتێک هاتبوونە ژوورەوە، چەکەکانیان لە سەندبوون. باپیرم، حەمەد خەما، یەکێک بوو لەوانەی بەشداریییان لەو ڕووداوەدا کردبوو.

بۆچی ئەو زانیارییانەی لە خەزانەکەم و خەڵکی ئەو سەردەمەوە وەرمگرتوون، لە هاوینی ساڵی ١٩٣٠دا ناکۆکییەکان گەیشتوونەتە قۆناغێکی خوێناوی. لە گەڵانەوەکاندا هاتووە کە مەلا مستەفا بارزانی و حەمەد ئاغای مەرگەسەری، لەگەڵ نزیکەی حەفتا تا هەشتا چەکدار، ڕوویان لە ناوچەکە کردووە. هەر بۆچی ئەو گەڵانەوانە، لە گوندی ئەلموشە هەرشەک کراوە و تێیدا نزیکەی چواردە تا پازدە

جوتیار کوژراون یان بریندار بوون. خەزانەکەم دەگەڕانەوە کە باپیرم حەمەد خەما و مامم عەبدوڵڵا حەمەد لە نەو بریندارەکاندا بوون.

وەک بەم گەڕاوەتەوە، ناکۆکییەکانی نێوان بارزان و لۆلان تا ١١ی ئازاری ١٩٧٠ درێژەیان کێشاوە.

تێپبارانی برادەست لە ساڵی ١٩٦٥
هەمن: مام عیسا، لە بیرەوەرییەکانتدا باسی تێپبارانێکی ناوچەی برادەست لە ساڵی ١٩٦٥دا دەکەیت، ئەو کاتەی خۆت هێشتا منداڵ بووی. دەتوانیت بەمان بگێڕیتەوە ئەو ڕۆژە چیت بە چاوی خۆت بینی و ئەو ڕووداوە چۆن لە یادتدا ماوەتەوە؟

مام عیسا: بڕۆ. لە منداڵیدا کوێکی سەرەک و بزمو بووم و کەمێک منداڵی هاوتەمەنم لە دەوروبەر هەبوون. ئێوارەیەک لەگەڵ منداڵێکی دیکە شەمان بوو. لەو کاتەدا دایکم و چەند ژنێکی دیکەی خزم خێیان ئامادە دەکرد بچن بۆ بڕی بزنان. دایکم بەهەی ئەو شەوە هات، شۆڕ زڵەیەکی لەدام، هایکەشام و لەگەڵ خەی بردمی بۆ لای بزنەکان.

کە بڕی بزنەکان تەواو بوو و ژنەکان ویستیان بگەڕێنەوە ماڵەوە، دایکم نەیهێشت لەگەڵیان بگەڕێمەوە و پێی گوتم: «دەبێت لەگەڵ بزنان، لەگەڵ هەسوە سەفی و سەمەد مهاجیر، بمێنیتەوە.» منیش ناچار لەبەر بزنەکان مامەوە. هەسوە سەفی نزیکەی ساڵێک لە من گەورەتر بوو و سەمەد مهاجیریش تەمەنی چواردە پازدە ساڵێک دەبوو.

بزنەکانمان بردە خوار، بۆ سەروکانیی دیانا. درەنگانی ئێوارە، هەندێک لە چەکدارەکانی سەفی هاتبوونە سەر ئاوەکە و خەریکی نوژی عەسر بوون. لەناکاو گرمەی هاوێنێک هات. چەکدارەکان بە ئیمەی منداڵیان گوت: «بۆ هاکردن بچنە سەر گردەکە و تەماشا بکەن، بزانن لە کوێ دەدات!» لەبیرمە یەکێک لەو چەکدارانە سەفی عیسا نەبی سەمان کانیەشی بوو.

کە چووینە سەر گردەکە، بینیمان تەز لە ماڵەکانی ئیمەوە بەرز دەبووەوە. یەکسەر هاوارم کرد: «وەڵا، لە ماڵی ئیمەی دا!» هەر ئەو دەمە چەکدارەکان نوژەکەیان بڕی و بە پەلە بەرەو سەنگەرەکانیان گەیشتن. من و هەسوە و سەمەدیش بزنەکانمان دایە پێش خەمان و بۆ هاکردن بەرەو ماڵەکان گەڕاینەوە.

پێش ئەوەی بگەینەوە ناو ماڵەکان، کەریم مهاجیر، برا گەورەی

سەمەد، گەیشتە لامان. کەمێک پشوومان دایەوە و وامانزانی کەریم لەگەڵمان دەمێنێتەوە، بەڵام ئەو بە من و ئەسوەی گوت: «بەڵێن بزنان بڕەوێنا بکەنە ناو ماڵەکان و خۆشتان بڕۆن بۆ خانەقای حاجی محەمەد ڕەشید لەلانی، لە ناو مەکتەبی سەرتایی دیانا.»

شەو بەسەرماندا هاتبوو و ئۆگەر بروسکەی هاوینباران نەبوایە، هیچ هووناکییەکمان نەدەبینی. بزنەکانمان لە ناو ماڵەکان بڕەوێنا کرد و بە پەلە بەناویاندا ڕۆیشتین. لەو کاتەدا هاوڕێک کەوتە ناو کەپرەک و کەپرەکە ئاگری گرت. من و ئەسوە ئەوەندە شڵەژابووین کە ئیتر ئاگامان لە گرمە و تەقینەوەی گوللە هاوڕێکان نەما و بە ڕاکردن چوونەوە ناو ماڵەکانمان.

کە گەیشتینەوە، کەمێک تەرمی کوژراوانمان بینی کە لەوە مابوونەوە. خەڵک سەریان لە شۆابوو و بەناو ماڵەکاندا ڕایان دەکرد. لەو هەراوهوریایەدا کەس ئاگای لە کەسی دیکە نەبوو. بەنی خوێن و باروت مشکمانی پێ کردبوو. هیچ کەسێکی ساغی خەزانەکەی خەمانمان نەدەزیەوە، بەیە بە ڕاکردن هووماڵ کردە دیانا.

کە گەیشتینە ناو ئەسپێندارەکانی دەو ئاو، چەند کەسێکمان بینی کە خەریکی یارمەتیدانی بریندارەکان بوون و کەمێک تەرمیشیان لە لای خۆیان دانابوو. بانگیان کردین و گوتیان: «کوڕە، وەرنە ئێرە! مەڵێن، دەکەونە بەر تەپەکان!» بەڵام من و ئەسوە گوێمان نەدایە بانگکەیان و هەر بە ڕاکردن بەرەو قوتابخانەی سەرتایی دیانا و خانەقای لەلان ڕۆیشتین.

کە گەیشتینە نزیک قوتابخانەکە، هاوڕێک لە پێشمانەوە تەقیەوە. لەگەڵ گرمەی تەقینەوەکەدا، ئەسوە بە سەروو کەوتە سەر زەوی. وامزانی مردووە و منیش لە ترسان بە پەلە ڕامکرد. لەناکاو گوێم لە دەنگی ئەسوە بوو کە هاواری دەکرد: «عیسا، ڕاوەستە! ڕاوەستە تا منیش پێت بگەم!» ئاوڕم دایەوە و بینیم ئەسوە. ئیتر نەمپرسی بۆچی کەوتبووە سەر زەوی و چی بەسەر هاتبوو.

پێکەوە گەڕاینەوە ناو دار ئەسپێندارەکانی دەو ئاو. یەکێک لەوانەی پێشتر بانگیان کردبووین هات، ملی گرتین و پێی گوتین: «لێرە دابنیشن، پاشان ئێمە دەتانبەینە خانەقا.» نزیکەی کاتژمێر یازدە تا دوازدەی شەو، هاوڕێبارانەکە خاو بووەوە و ئەو کەسانە من و ئەسوەیان بردە خانەقا.

کە گەیشتینە ئەوە، یەکێک ملی گرتین و بردینی بۆ ناو ژوورێک.

ژوورەکە پڕ بوو لە منداڵانی وەک ئەمە، کە لە خزانەکانیان دابڕابوون. ئەو شەوە هیچ منداڵێک خەوی لێ نەکەوت. زۆربەیان تا بەیانی دەگریان و دەنگی هەنسکیان بەرز دەبووەوە. برسی و ترساو، بە نان و ئاو، تا شەوی دووەم لەو ژوورەدا ماینەوە.

شەوی دووەم دیسان هاوڕێبارانی دەستی پێکردەوە. لەبیرمە هاوڕێیەک کەوتە ژوورەکەی تەنیشت ژوورەکەمان و ژوورەکەی ئەمە پڕ بوو لە تەز و دووکەڵ. قیژە و هاواری منداڵان بەرز بووەوە.

بەپەلە ئەو زانیارییانەی دواتر لەبارەی ئەو هێرشەوە بەم گەڕدراوەتەوە، هەڤکانی سەر بە مەلا مستەفا بارزانی هەرشیان بردووەتە سەر دیانا و پێکدادانەکان گەیشتوونەتە ناو ماڵی مەسیحییەکان. لە گەڕانەوەکاندا هاتووە کە چەکدارانی برادەست بانگی یەکتریان کردووە و هەواڵیان داوە بەرپەرچی هەرشەکە بدەنەوە. هەروەها گوتراوە کە هەرشەکە شکێنراوەتەوە و هێزی دواتر هێندەک لەو شوێنانەی هاوڕێیان لێوە دەهاوێژرا، کەوتوونەتە دەست چەکدارانی برادەست.

بەداخەوە، بەپێی ئەو ژمارەیەی لە گەڕانەوەکانی خەڵکی ناوچەکەدا باس دەکرێت، لە شەوی یەکەمی هاوڕێبارانەکەدا ١٣١ ژن و منداڵ گیانیان لەدەست داوە و سەدان کەسی دیکەش بریندار بوون یان تووشی ترس و شۆک بوون. من خەم ناتوانم ئەو ژمارەیە بە شەوێکی سەربەخۆ پشتڕاست بکەمەوە، بەڵام ئەوەی بە چاوی خەم بینیم، دیمانەی قوربانییان و ئازاری خەڵکی ئەو ناوچەیە بوو.

هێزی سێیەم باپیرم هاتە ئەو ژوورە، من و هێسوێی دەزیێوە و لەگەڵ خۆی بردینیەوە. بەداخەوە، ئەو منداڵەی پێش هێوداوەکە شەی لەگەڵ کردبووم، لەگەڵ چواردە منداڵی دیکەی هاوتەمەن و هاوڕێم، لە هاوڕێبارانی شەوی یەکەمدا گیانیان لەدەست دابوو. بەپێی ئەوەی لە خزانەکانەوە بیستووم، لە ماڵی نەبی شەشێیش کەس دەرباز نەبووبوو.

ئەو هێوداوە لە یادم ناچێتەوە. ئەگەر کتێبکی تەواویشی لەسەر بنووسم، هەشتا هەست دەکەم ناتوانم هەموو ئەو ئازار و کارەساتە وەسف بکەم.

هەمن: مام عیسا، لە گەڕانەوەکانتدا باس لە قوربانیبوونی ژن و منداڵ و خەڵکی مەدەنی دەکەیت. ئایا هیچ زانیارییەکت لەبارەی ناو و ژمارەی قوربانییەکان هەیە؟ چ بەگەڕ، سەرچاوە یان شایدییەکی

دیکە دەتوانێت یارمەتیی پشتەاستکردنەوەی ئەو زانیارییانە بدات؟

مام عیسا: بەڵێ، بەگومان هەشتا کەسانێک ماون کە شایەدی ئەو ڕووداوە بوون و دەتوانن باسی ئەوە بکەن کە بینیویانە. بەداخەوە، بە بۆای من، هەندێک لە خزم و کەسوکاری قوربانییان هەشتا لە باسکردنی ئەو ڕووداوانە دەترسن.

بە نموونە، دەتوانرێت پرسیار لە ڕەسوو سەفی یەحیا بکرێت، کە لەو ڕووداوەدا لەگەڵ من بوو. کوڕەماماکی ڕەسوو کە هاوتەمەنی من بوو، گیانی لەدەست دا. باوکی ڕەسوەیش بە سەختی بریندار بووبوو و دەست و قاچەکانی زیانی زەریان پێ گەیشتبوو. ئەوەی لەبیرم بێت، نزیکەی سێ مانگ لە نەخۆشخانەی کەماریی هەولێر چارەسەر کرابوو و بەشەکی لەشی لە گەچ گیرابوو.

من ئەو کات منداڵ بووم و ناوی هەموو قوربانییان نازانم، بەڵام ناوی ژمارەیەکیانم لەبیرە و هەندێک زانیاریی دیکەشم لەبارەیانەوە هەیە.

هەمن: لە گەڵانەوەکانتدا باس لە ڕووداوە خوێناوییەکانی ناوچەی برادەست دەکەیت. بە بۆای تۆ، چۆن دەتوانرێت لە ڕووی هەزە جیاوازەکان لەو ڕووداوانەدا بکەرێتەوە و ئەو بەشەی مەژووو بە شێوەیەکی بەڵایەن و دادپەروەرانە بنووسرێتەوە؟

مام عیسا: بە بۆای من، لە مەژووی سیاسیی کورددا زەرجار ناوی شەڕش و ڕزگاریخوازی و کوردایەتی بە مەبەستی دەسەات و بەرژەوەندی بەکار هێناوە. من ڕەخنەم لەو سەرکردایەتی و هەزانە هەیە کە بە ناوی ماف و ئازادییەوە خەکی ئاسایییان تەوگلاندووەتە ناو ناکەکی و شەڕکانەوە.

لە دیدی منەوە، شەڕشی ڕاستەقینە دەبێت لەسەر بنەمای پەروەردە، زانست، دادپەروەری و خزمەتی گشتی بنیات بنرێت، نەک تەنها لەسەر بنەمای چەک و هێزی سەربازی. هەروەها پێم وایە دەبێت مەژووی کورد بە شێوەیەک بنووسرێتەوە کە دەنگی قوربانییان و خەکی ئاساییش جێگەی خۆی تێدا هەبێت، نەک تەنها گەانەوەی سەرکردەکان.

هەمن: ئایا هیچ هەواڵک دراوە کە مەژوونووسان یان دامەزراوەیەکی سەربەخۆ لەکەینەوە لەو ڕووداوانە بکەن؟ حەز دەکەیت چی لەبارەیانەوە بە نەوەی نوێ ڕوون بکرێتەوە؟

مام عیسا: بەداخەوە، بە بۆچوونی من، لە مێژووی سیاسیی کورددا هەندێک جووداو بە شێوەیەکی تەواو و بێلایەنانە تۆمار نەکراون. پێم وایە هەندێک نووسەر و هونەرمەندی پێشەنگی سیاسی، بەرژەوەندی یان ترسەوە نەیانتوانیوە بە ئازادی لە هەموو جووداوەکان بکۆڵنەوە. ئەمە بەچوونی منە و پێویستی بە لێکۆڵینەوەی سەربەخۆ هەیە.

پەیامم بە نەوەی نوێ ئەوەیە کە چاوپێشی لە هەڵە و ناتەواییەکانی ڕابردوو نەکەن، چونکە پێم وایە ئێگەر وانە لە ڕابردوو وەرنەگرین، هەمان هەڵەکان لە داهاتوودا دووبارە دەبنەوە. پێویستە گەنجان بە دیدێکی ڕەخنەگرانە مێژوو بخوێننەوە، بیگۆ و سەرچاوە جیاوازەکان بەراورد بکەن و هیچ کەسێک تەنها بەهەی ناو و پێگەی سیاسی یان خەڵکییەوە لە ڕەخنە و لێپرسینەوە بەدەر نەزانن. بە بۆچوونی من، ئازادی و دادپەروەری تەنها بە ڕاستگۆیی، زانست و هۆشیاریی کۆمەڵایەتی بەدەست دێن.

بەدەنگیی سیاسیی ئەمڕۆ
هەمن: مام عیسا، لە ڕابردوودا بە ئاشکرا ڕەخنەت لە سەرکردایەتیی سیاسی و عەشیرەتی گرتووە، بەڵام ئەمڕۆ کەمتر لەبارەی سیاسەتی ڕۆژانەوە دەدوێیت. هۆکاری ئەم گۆڕانە چییە؟ ئایا بەیارت داوە زیاتر خۆت بە نووسینەوەی مێژوو تەرخان بکەیت؟

مام عیسا: لە ڕاستیدا، تەنانەت لە ئاوارەییشدا بەهەی نووسین و دەربڕینی بەچوونکانمەوە چەندین جار تووشی سەرئێشە و گیروگرفت بووم. سەرەڕای ئەو هەموو کات و شوێنخووونییەی بە نووسین و ڕەخنەگرتنم تەرخان کردووە، هەندێک جار ئەو خەڵکانەی هەست دەکەم مافەکانیان پێشێل دەکرێن، لە جیاتی ئەوەی سوود لە ڕەخنەکان وەربگرن، ڕەخنەگران بە دوژمنی خۆیان دەزانن.

ئێستا تەمەنێکم بەسەر بردووە و کەمێک کەشێی تەندروستیشم هەیە، بۆیە هەندێک جار خەم لە نووسینی ڕەخنەی سیاسی دوور دەخەمەوە، تاکو خەم و کەسانی دیکە تووشی بڕیککەوتن و دڵتەنگی نەکەم. بەڵام ئەمە بە مانای وازهێنانم لە نووسین نییە؛ هێشتا بەردەوامم لە نووسینەوەی کورتە بیرەوەرییەکان و کۆکردنەوەیان لە فایلەکانمدا.

چەند جارێکیش هەوڵم داوە نووسینەکانم لە کوردستان چاپ بکەم، بەڵام تا ئێستا سەرکەوتوو نەبووم. بە بۆچوونی من، ترس و هەستیاریی

سیاسی لە هەکارەکانی ئەو بوون کە هەندێک کەس نەیانوێراوە ئەو نووسینانە چاپ بکەن.

هەمن: ئایا بڕدەنگیی سیاسیی ئەمڕۆت بە مانای دوورکەوتنەوە لە سیاسەتە، یان هێشتا هەمان هێواست و بڕچوونت هەیە، بەڵام پێت وایە نووسینەوەی مڕوو کاریگەرییەکی درێژخایەنتری هەیە؟

مام عیسا: چەند ساڵێک لەمەوبەر پێستەکی کورت و پەندئامێزم نووسیبوو و تێیدا گوتبووم: «من و سیاسەت، کوجا مەرحەبا! دڵێی لە خەودا کەوتووم تە ژوورەکی پڕ لە کێ و گامێشی شاخدرێژ و قڕچۆشن.»

مەبەستم ئەو بوو کە سیاسەتی ئەم سەردەمە زەرجار لەگەڵ ڕاستگۆیی و هاوتێیدا یەک ناگرێتەوە. من ڕەخنەم لەو سیاسەتمدارانە هەیە کە بڕژەوەندیی تایبەتی لەسەروی بڕژەوەندیی گشتییەوە دادەنێن و ڕەگ بە دەنگە ڕەخنەگرەکان نادەن.

بەڵێ، پەم وایە مڕوو پێویستی بە لەکەینەوەی دوورمەودا، پاراستن و گواستنەوە بە نەوەی نوە هەیە. بەڵێ ئەستا کاتی زیاتر بە کەردنەوە و ڕەکخستنی زانیاری و بیرەوەرییەکانم تەرخان دەکەم و چاوەڕێی دەرفەتێکم بە چاپکردنیان.

هەمن: دوای ئەو هەموو ساڵە لە نووسین و گۆڕانەوەی هاوداوە مڕوویەکان، ئایا هیچ کاتێک هەستت کردووە کە خەڵک بە هەڵە لە ڕەخنە سیاسییەکانت تێگەیشتوون، یان ئەو ڕەخنانە بوونەتە هەی فشار و ناڕەحەتی بۆت؟

مام عیسا: بەگومان، زەرجار بەهەی نووسین و دەربڕینی بڕچوونکانمەوە تووشی ئازاری دەروونی و ناڕەحەتی بووم. دەمەوێت ئەوە ڕوون بکەمەوە کە من ڕقم لە هیچ مرۆڤێک نییە و ڕەخنەکانم لەسەر بنەمای دوژمنایەتیی کەسی نین.

زەرجار لە نووسینەکانمدا گوتووم کە خەڵ و بنەماڵە نابێت لەسەروی دادپەروەرییەوە دابنرێن. بەڵام هەندێک کەس، کاتێک ڕەخنە لە کەسپەرستی و دەسەاتپەرستی دەگرم، وا دەزانن مەبەستم تەنها ئەوانن. لە ڕاستیدا، مەبەستم ڕەخنەگرتنە لەو بیرکردنەوەیەی کە ڕەگ لە پرسیارکردن و ڕەخنەی ئازاد دەگرێت و دەبێتە بەربەست لەبەردەم دادپەروەری و مافی گشتیدا.

مژوو و نوکانی داهاتوو

هەمن: مام عیسا، ئایا پێت وایە مژووی برادەست بە شۆیەکی تەواو و دادپەروەرانە نووسراوەتەوە، یان هەشتا زۆر ڕووداو و دەنگی قوربانی هەن کە نەگەیشتوونەتە دەست خوێنەران؟

مام عیسا: بە بۆای من، ناکۆکییەکانی نێوان بارزان و لۆلان نزیکەی چل و یەک ساڵیان خایاندووە. لەو ماوەیەدا، بەپێی ئەو گۆڕانکارییانەی لە ناوچەکەدا هەن، ژمارەیەکی زۆر خۆک بوونەتە قوربانی و وێرانی و ئاوارەییەکی بەرفراوان ڕوویداوە.

پێم وایە سەرکردایەتییەکانی هەردوو لا بەرپرسیارێتیی مژووییان لە ئەستۆیە و پێویستە بە شۆیەکی سەربەخۆ لێکۆڵینەوە لە ڕووداوان لەو ناکۆکییانەدا بکرێت. بە بۆای من، خۆکی ئاسایی زۆرترین زیانیان لەو ناکۆکییانە بینیوە، بەڵام دەنگ و ئەزموونی ئەوان وەک پێویست تۆمار نەکراوە.

ئەگەر ئەمە پرسیار لە سەرکردە خۆکی و سیاسییەکانی ئەو ناوچەیە بکرێت، لەوانەیە زۆربەیان نەتوانن ناوی دە قوربانیش بە دروستی بهێنن. ئەمەش بە بۆای من نیشانەی ئەوەیە کە پێویستە کارێکی جدی بۆ تۆمارکردنی مژووی قوربانییان بکرێت.

هەمن: ئەگەر ئەمە ڕووبەڕووی نەوەیەکی گەنجی کورد ببیتەوە کە زانیارییەکی کەمی لەبارەی ڕووداوەکانی ساڵانی شەستەکان و حەفتاکانەوە هەیە، گرنگترین پەیامت بە ئەو نەوەیە چی دەبێت؟

مام عیسا: پەیامم بە گەنجان ئەوەیە کە هەوڵ بدەن خۆیان پەبگەیەنن و کاتی خۆیان بەفیڕۆ نەدەن. پێویستە لە ڕێگەی زانست و زانیارییەوە شارەزای مافەکانی هاوڵاتیبوون و بابەتەکانی ئایین و ژیان و سیاسەت ببن و خۆیان بۆیار لەسەر ژیانی خۆیان بدەن. نابێت بە ئاسانی شۆنی پێوپاگەندە و کەسانی بەرژەوەندیپەرست بکەون و ببنە ئامرازێک بۆ بەدیهێنانی ئامانجی کەسانی دیکە.

لە سەردەمی ئێستادا کات زۆر بەنرخە. هەندێک گەنج چەندین کاتژمێر لەسەر تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان بەسەر دەبەن، بە ئەوەی سوودێکی ڕاستەقینەیان لە وەربگرن. بە بۆای من، ئەمە جۆرێکە لە بەفیڕۆدانی کاتی گرانبەهای ژیان.

هەمیشە کەس و لایەنی بەرژەوەندیپەرست هەن کە هەوڵ دەدەن کاریگەری لەسەر بیرکردنەوەی کەمەگا، بۆایەتی گەنجان، دابنێن. بەڵام

گەنجێکی هۆشیار، زانستدۆست و ڕۆخنەگر بە ئاسانی هەڵناخڵێنرێت و نابێتە ئامراز بۆ بەرژەوەندیی کەسانی دیکە.

هەمن: لە کۆتاییدا، مام عیسا، ئایا هیوای ئاوەت هەیە ڕۆژێک هەموو ئاو بیرەوەری و بەگژ مێژوویانەی کەت کردوونەتەوە، لە کتێبێکی تایبەت بە مێژووی برادەستدا بۆاو بکەیتەوە؟

مام عیسا: بەڵێ، هەندێک جار کار لەسەر ئاو نووسینانە دەکەم. دەمەوێت لەگەڵ بابەتە مێژوویەکاندا، بۆشک لە کەلتوور و ژیانی گوندنشینان و جوتیارانی ناوچەی برادەستیش کە بکەمەوە.

ئەگەر دەرفەتی ئاوەم بە نەخسا لە کوردستان چاپیان بکەم، دەیانکەمە کتێبێکی ئەلیکترۆنی بە شێوەی PDF و لەسەر ئینتەرنێت بۆاویان دەکەمەوە. هیوادارم هەندێک لە پەڕە و ڕۆژنامە ئازادەکانیش سوود لەو نووسینانە وەربگرن و یارمەتی بدەن ئاو بیرەوەرییانە بگەنە دەستی خوێنەران.